
Konferencja naukowa „Zamek” w Londynie. Prezydenci Rzeczypospolitej na Uchodźstwie

28-29 listopada 2023 r.

Transmisja z wydarzenia dostępna będzie na [zamkowym koncie Youtube](#)

Dzień 1

„Zamek” w Londynie. Prezydenci Rzeczypospolitej na Uchodźstwie.

Struktury władz RP na uchodźstwie, w tym instytucja Prezydenta Rzeczypospolitej, funkcjonujące w latach 1939-1990, były swoistym fenomenem w historii politycznej Europy. Traktowane jako legalna kontynuacja władzy II Rzeczypospolitej, przyczyniły się m.in. do scalenia polskiego podziemia niepodległościowego, reprezentowały Polskę na arenie międzynarodowej i były uznawane przez wszystkie kraje (z wyjątkiem III Rzeszy i ZSRR), a po wojnie stanowiły wyraz konsekwentnego sprzeciwu wobec rządów komunistycznych.

Po ewakuacji do Rumunii i internowaniu w tym kraju i wobec braku możliwości dalszego skutecznego sprawowania urzędu prezydent Ignacy Mościcki na podstawie zapisów konstytucji kwietniowej z 1935 r. wyznaczył swoim następcą Bolesława Wieniawę-Długoszowskiego, ambasadora RP w Rzymie. W obliczu sprzeciwu środowiska politycznego zgromadzonego wokół gen. Władysława Sikorskiego we Francji Wieniawa jednak zrezygnował, a urząd Prezydenta RP na Uchodźstwie został objęty przez Władysława Raczkiewicza. Potem przechodził kolejno w ręce następnych pięciu emigracyjnych polityków.

Przez wiele lat (od 1940 r., po ewakuacji z Francji) siedziba władz Rzeczypospolitej na Uchodźstwie mieściła się w Londynie przy Eaton Place i wśród Polonii nazywana była „Zamkiem”. Ten obyczaj musi być szczególnie bliski nam, pracownikom Zamku Królewskiego w Warszawie, bo przez cały ten czas podtrzymywał pamięć o Zamku jako siedzibie Prezydenta RP, gdy Zamek w Warszawie w ogóle nie było.

Dlatego nikogo nie może dziwić fakt, że gdy ostatniemu Prezydentowi Rzeczypospolitej na Uchodźstwie Ryszardowi Kaczorowskiemu dane było doczekać Polski wolnej, niepodległej i demokratycznej, to odbudowany Zamek Królewski został uznany za najbardziej odpowiednie miejsce do przekazania insygniów prezydenckich II RP pierwszemu demokratycznie wybranemu prezydentowi III RP Lechowi Wałęsie. Nastąpiło to 22 grudnia 1990 roku w Sali Wielkiej Zamku.

Niektóre z tych wyjątkowych pamiątek po władzach na uchodźstwie prezentowane są obecnie na ekspozycji stałej Zamku, w tzw. Pokojach Prezydenckich. Jest to min. część umeblowania prezydenckiego gabinetu z kompletem portretów sześciu prezydentów: Władysława Raczkiewicza,

Augusta Zaleskiego, Stanisława Ostrowskiego, Edwarda Raczyńskiego, Kazimierza Sabbata i Ryszarda Kaczorowskiego, tło pieczętnie różnych organów państwowych jeszcze sprzed 1939 r., fragmenty prezydenckich i dyplomatycznych zastaw stołowych oraz kobierce wykonane w latach 1943-44 w Isfahanie przez Polki, którym udało się wydostać z ZSRR na mocy układu Sikorski-Majski. Szczególnie cenną pamiątką, którą można zobaczyć w prezydenckiej przestrzeni Zamku Królewskiego, jest tzw. krzyżyk przysięgowy, używany podczas ceremonii ślubowania wszystkich emigracyjnych prezydentów Rzeczypospolitej.

Kim byli ludzie, którzy zapewniali trwanie „Polski poza Polską”? Jaki był fundament ich służby publicznej, co nimi kierowało, zarówno na gruncie politycznym, jak i osobistym, w tej wieloletniej aktywności, długo bez widoków na powodzenie misji „wolna Polska”?

Konferencja naukowa „Zamek” w Londynie. Prezydenci Rzeczypospolitej na Uchodźstwie ma na celu przypomnienie i kolejne spojrzenie na motywacje, mechanizmy, losy i działania ludzi, którzy postanowili ocalić część polskiej wolności politycznej poza granicami uzależnionego od komunistycznych „przyjaciół” PRL-u i przypomnieć o trwałości misji „Zamku” jako rezydencji Rzeczypospolitej. A także zachęcić do odwiedzenia zamkowych Pokoi Prezydenckich.

Konferencji towarzyszyć będzie pokaz pamiątek po Ignacym Janie Paderewskim, słynnym wirtuozie fortepianu i kompozytorze, ale przede wszystkim oddanym patriocie, Prezydencie Rady Ministrów z 1919 r., współtwórca Frontu Morges oraz przewodniczącym Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie, będącej substytutem polskiego Sejmu na obczyźnie.

Program konferencji:

28 listopada 2023 r. wtorek

9.30-10.00 Rejestracja uczestników (Sala Rady)

10.00-10.15 – Powitanie gości/Otwarcie konferencji (Sala Koncertowa)

10.15-11.45 – **I Panel** moderator. dr hab. Krzysztof Kania

- prof. dr hab. Władysław Kulesza (Uniwersytet Warszawski.) „Art. 24 ustawy konstytucyjnej z dn. 23 IV 1935r. i jego ratio legis” na uchodźstwie wobec konfliktu unicestwiającego w łonie polskich środowisk politycznych 1939-1991”
- prof. dr hab. Jacek Piotrowski (Uniwersytet Wrocławski), „Codziennosc głowy państwa Władysława Raczkiewicza w latach 1939-1947, czyli w jakich warunkach materialnych funkcjonował urząd prezydenta RP na Uchodźstwie”.
- prof. dr hab. Adam Dobroński (Uniwersytet w Białymstoku) „Otoczenie ostatniego prezydenta II RP na Uchodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego”

11.45-12.15 – przerwa kawowa

12.15-13.45 – **II Panel** moderator: : prof. dr hab. Jacek Piotrowski

- prof. dr hab. Przemysław Waingertner (Uniwersytet Łódzki, Polskie Towarzystwo Historyczne) „Od studenta konspiratora do prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej - rzecz o Władysławie Raczkiewicz”
- prof. dr hab. Marek Kornat (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk) „August Zaleski. Koncyliacyjny minister spraw zagranicznych i najbardziej kontrowersyjny prezydent na Uchodźstwie.
- dr n. med. Martyna Woltanowska (NZOZ Medicus), dr hab. n. med. Andrzej Wincewicz (SPL Patomorfolog); dr Piotr Woltanowski (Uniwersytet w Białymstoku) „Profesor Stanisław Ostrowski w okresie międzywojennym – dziedzictwo medyczne i prawne”.

14.00-15.00 – przerwa

15.00-16.30 – III Panel moderator: prof. dr hab. Marek Kornat

- dr hab. Krzysztof Kania, prof. ucz. (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) i dr Kinga Czechowska (Delegatura IPN w Bydgoszczy) „... aby Polsce najlepiej służyć i przybliżyć dzień jej wyzwolenia”. Przemówienia Edwarda Raczyńskiego jako członka Rady Trzech i prezydenta RP”
- dr Jacek Krzysztof Danel "Przyjaźń i służba. Kazimierz Aleksander Sabbat jakiego nie znacie"
- dr Paweł Ziętara „Prezydent RP na Uchodźstwie jako zwierzchnik Sił Zbrojnych, między konstytucją a polityką”

17.00 – „Paderewski odzyskany” - prezentacja spuścizny po Ignacym Janie Paderewskim IDMN; (Sala Wielka)

Koncert fortepianowy Karola Radziwonowicza

29 listopada 2023 r. środa

10.00-12.00 – IV Panel moderator: dr Jan Tarczyński

- prof. dr hab. Tadeusz Wolsza (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) „Przesilenie prezydenckie w 1947 r. Zabiegi Polskiej Partii Socjalistycznej w sprawie prezydentury dla Tomasza Arciszewskiego”
- dr Jan Tarczyński (Centralna Biblioteka Wojskowa) "Ryszard Kaczorowski - harcerz, żołnierz, prezydent"
- Jarosław Maciej Zawadzki (Kancelaria Senatu) „Losy insygniów władzy II RP i wkład odrodzonego Senatu w ich powrót do kraju”

12.00-12.20 – przerwa kawowa

12.20-13.30 – V Dyskusja Panelowa: Dziedzictwo polskiej prezydentury w XXw. (1918-1990).
moderator: prof. dr. hab. Paweł Skibiński

- prof. dr hab. Marek Kornat (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk)
- prof. dr hab. Mariusz Wołos (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)
- prof. dr hab. Jan Żaryn (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. R. Dmowskiego i I.J. Paderewskiego)



Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano
ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego



50. rocznica oddania Zamku
Królewskiego w Warszawie
Obchody z okazji 50. rocznicy
oddania do użytku

Partnerzy konferencji



INSTYTUT DZIEDZICTWA
MYŚLI NARODOWEJ
im. Romualda Jureckiego
i Bronisława Łopata



Centrum Badań Naukowych
im. Bronisława Łopata

Mecenas



Partner Strategiczny Jubileuszu



Sponsor



Partnerzy Jubileuszu



NARODOWY
BANK POLSKI

Partner Zamku Królewskiego



Patroni medialni



Source URL:

<https://www.zamek-krolewski.pl/strona/wyklady-konferencje-naukowe-debaty/1928-konferencja-naukowa-zamek-w-londynie-prezydenci>